

MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevci, 1925. február 4.

Broj 5. Szám.

POLITICSNO

obecsanye, 'zalosztno ali isztina, je rávno telko, kak melér na vódi. Gda potréba 'zele, sze obecsá vsze, ali gda bi pomocs részan trbelo, sze nájbole rávno tiszti szkrívajo, ki szo obecsávali. Tó preddóbo momentánno, dóbo volitev, rávno predszebov mámo, z stere se za priszesztoszt vsímó léko. Pítanye je szamo tó csi mó za vcsenyé ponticati steli.

Csúdni cajtí, ali dokáz szvoje dóbe Pobojszka pokvárjenoszt je tündi i v politicsnom 'zivlénnyí najsia za szébe vugoden teren, za razvijanye skodlivoga narászá. Egoisti szo vszi, naj sze mlatijo escse i tak prevecs v prszí. Sto má, ali gde jeszte politik, ki má obráz tak obecsati, ka tiszto tündi zdrzáti má miszeo? Ali részan jeszte táksi? Csi jeszte, te nyemi szpomenik 'ze zdaj moremo dati napraviti, ár bi tiszti toga 'ze zdaj vréden búo. Ali néga ga, szploh pa ga nega vezdaj.

Jeli da ga néga? Gde ali komi bi vervali, csi ednók 'ze táksó oszobi, kak je g. veliki 'zupan, vervati nemremo. Né dugo escse je z lásztními recsámi obecsao voditelom ev. sinyorije, ka vsze ev. söl vucsítele szamo z ev söl voditelsztvom szporazumno bodejo imenüvale nyemi podreje ne oblászti, po pravici je pa né minolo nití dva tjedna, je v moravszko ev. söló imenüvan kath. vucsitel. Obecsao je tündi, ka ev. „Diacski dom“ dobi drzávno podporo, kak szo tó dóbili drúgi táksi instituti. Ali sze zgodilo tó? Né, nego zdá, gda bi dobiti mogli pride obvesztílo, ka za to „néga kredita“ I te naj dönok verjemo?

Partájov je doszla. za zímago je vréden doszta neisztine tündi povedati. Szamo ka za vo'o toga, ka náj vszáki nikaksi voditel bode, osznávlati doszta partáj i narod mészati, nyim obecsávali i né dati, znamenüje telko, kak národ za norca meti, nad sterim sze národ prvé ali szledi nazadomescsi. I ka de sze nazadomeszto 'ze v toj politicsnoj borbi, — je vecs kak gvúsno. Zátó szmo mislénnyá, ka posteni politik nebóde obecsávao neszpunjajocsa dugoványa, szamo naj vótume dobi, nego de sze borüo za národa pravice te, gda je za tó vrénen. To pa národ szam nájbole prevídi,

zátó je vsze zapelávanye zámán.

Itak sze je pa ne vrédeno natelko exponérati nisteruim „zutreiber politikom“, ár je denésnyá politicsna borba részan né tak velike znamenitoszti. Gda v navzocsnoszti králevszkoga pára ednoga vodilnoga politika i aktivnoga ministra, kak g. Pribičević univerzitetni studenti vószfücskajo, gda sze né szamo pred krátkim v Maribori odkriti boj zacsno med Pribicsevci, te szí escse i g. Koder i Titan vucsitel moreta premiszliti, ka dnezsz gucsita, ár pride vrémen, gda ta i nyidvá

mogla racsun dávatí pred tiszto grupov, ki de poznala v ednoj drzávi eden národ z ednákimi pravícami, né pa kak ti zádnyi ki celo mócs szamo zaszébe scséjo monopolizérati.

Februára 8-ga de reszan národ szódo, toda za Kodra nevugodno, ár kak je na Kúhara devao v Strúkovci politicsne lá'zi, rávno szo táksa nyega obecsávanya v drúgi dugoványaj. Delo dnezsz tak sztoji i szí Kúhar niti zátó nemre, csi szo g. Koderá preminócso nedelo v Bodonci lúdje doj z-sztóca szünoli.

Konyerészko drüstvo.

Okóli desztét lét jeszte tomi, ka je vesz drüstveno 'zivlénnyé prenehálo med námi. Velko krvi prelejávanye je vesz csüt do vérsztvene potrebe, za potreben povzdíg pa szploh nase 'zivinoreje, — zanicislo. Ne je csüdo, csi nasa tá vérsztvena sztáva je dnezsz tak v ozádje porinyena i csi rávno nasa 'zivinoreja (tótenyészés) to nebriganoszt nábole móre obcsütíti.

Pobojszka dóba je nasoj drzávi rávno telko razlicsni te'zki brig dála, kak sterojstécs drúgoj. Razlicsne zvünésnye i rávno telko znotrásnyi poszlov vrédszprávlanye je né mála briga, zátó sze v táksi dgoványaj neszímémo szamo na drzávno pomócs zanászati, nego v prvoj vrszti móre zacsétek nas, kak dírekino zainteressirani, bidti, potisztom pa po nasem zahrtévanyi i poszredüvanyi né ka léko, nego móre pridti. (Pomaga' szí, szam, te Bóg tündi pomore.) V tom mislénnyí szo prisli zátó nisteri goszpódje i prekmurszki kmetovje jan. 29.-ga v M. Soboti na edno málo pogucsávanye, pri steroj prilíki szo níkséga odlásanya né steli meti, nego szo taki sli na rédeno delo i tó na nasztavitev konyerejszkoga drüstva podruž-

nice v M. Soboti. Pri toj prilíki szo szí taki voditelsztvo po szledécsem zébrali: Predszednik: Benko József, I. podprsz: Samec Jos. dr. Ž. Živinozdr. II. podprsz: Martinec Fr. Satahovci, odboríki: Horváth Mátyás Tišina, Vojsk Fr. ekonom v Beltinci, Vljaj Franc Predanovci, Kúhar Stevan kresmár Markisavci, Lainsécsek Franc M. Sobota i Benčík János Morávcí. Za racsunovpreglednike: Kodila Ivan Tišina, Kemény Markó M. Sobota, za delegate na drüstvene gyúlése v Maribor: Kemény Markó M. Sobota, Kúhar Stevan Márkisavci, Szocsics Lajos Černelavci i Samec Jožef Živinozdravnik.

Tak sze je nasztavilo drüstva voditelsztvo, k steromi je okóli 35 kotrig prisztópilo. Ne je pa zadoszta szamo pri nasztavitvi, nego zdrzno delo, k steromi je potrebná pomócs vszé nász, ki csütimo za potrebnó, ka sze za povzdíg nase 'zivinoreje: vpela mocsno szenye, olehkóti kúpivalo i zvá'zd'zanye, dovoli kúpcsija tühim kúpcsom itd.

Konyszki vértovje vszi v to drüstvo, i tak napré!

Kudarccal végződött a román pénzügyminiszter londoni utja.

Bratianu Vintila tárgyalásai Churchill kincstári kancelláral.

Bratianu Vintila román miniszterelnök tárgyalásokat folytatott Churchill kincstári kancellárral, akinek elmondotta, hogy Románia súlyos pénzügyi helyzetbe került, mert a magyar és bolgár jóvátételi követeléseket nem hajthatja be, viszont az ujonnan szerzett területek után ráeső pénzügyi kötelezettségek teljesítése alól a szövetséges hatalmak nem oldják föl.

A lapok megállapítják, hogy Bratianu londoni látogatása kudarcra végződött. Sem az angol piac, sem az amerikai bankárok nem voltak hajlandók Romániának államkölcsönt vagy

kisebb hiteket nyújtani, mert nem kívánnak neki módot adni a fegyverkezésre. Hiába próbálkozott Bratianu azzal a módszerrel, hogy Románia katonai terveinek végrehajtása érdekében az angol hadfelszerelési gyáraknál fog megrendeléseket eszközölni a City vezető lényezői így is elzárkóztak minden kölcsön elől. Arra az álláspontra kelyezkedtek, hogy amennyiben az anglia hadfelszerelési gyárak meg akarják szerezni a romániai rendeléseket, az ő dolguk, hogy maguknak hitelt szerezzenek és hitelt nyújtsanak a román kormánynak.

Je vsze mogôcse!?

Csi prides v glávno meszto nase drzáve, v Beograd, tam bos vecs csüo gucsati francuski, nemski, vogrski, talijanszki kak pa szrbszki. Csi bos gledao escse i tak prevecs, ka szkoro ocí pogübis, na sztenáj ali na dveraj pa dönok ne nájdes napiszka „Govorite szrbszki,“ kak tó prinasz v Szloveniji nájdes povszedi . . .

* * *

I rávno gda je od toga gucs nam pride na pamet eden pár prilík, ki sze dogájajo okóli nász i ki szo zadoszta interessantne tündi brez nasega komentárja. Prinász szo povszédi razobésene tablice: „Govorite slovenski,“ tak da bi prizadeti, ki má kakso opravilo, nebi znao tó, ka csi sze zná szporazumeti bóde szlovenszki i ne vogrski gucsao z doticsnim uradnikom. Szamódszébe sze pa razmi, ka csi té táblice razobesávajo, morejo pregánjati rávno tiszti sovíniszti tündi pri drúgi prilíkaj vszáko drúgo récs, szploh pa csi je escse i v nyl haszek. Tak naprilíko szo „Murske Novine“ bojkott naglásale, gor opomínale vsze szlovence, ka naj ednoga X. Y. trgóvca v M. Soboti ne podpérájo, ár je té trgóvec v ednom drúgom (i ne v M. N.) liszti vogrski anoncirao (hírdetés). Rávno té M. Novine szo pa ne zdignole glász té gda szo kak ambiciozni politiki v szvojem liszti nemski i vogrski tüdl razglásali gdé do volilne gyúlése drzáli. Nészmo tomi próti, ali csi tem volilna i politicsna potréba zapovedáva tó, tak trgóvci tündi zapovedáva trgovszka potréba da anoncira tak, kak vecs odjemálcov léko k-szebi z-vábi.

* * *

Rávno je pa táksa napáka z edne drúge sztráni. Csi szo liszti szploh za jávni interess, té neszíméj prisztranzski bidti. Ali kritizérámo vsze, ali pa níká né. Míszlimo pa ka je véksega kritizérányá vréden „Razglas“ jávne bolnice za offert potrebscsin za bolnico. Mogócse bi bolnica kaj falé prisla do ponüdbe, csi bi dála razglásziti offert v narécsci, stero bi ponüditelji, tóje poedini podjetniki zarazmili, ka sze je pa tó z sztrankarszke, ali sovíniszticsne miszli né zgodilo, sto je krivec? Zakaj sze pa tó ne kritizéra?

* * *

Pri volítvaj leta 1923. je edna partája obecsala, i tündi tiszticsaszni veliki 'zupan je 'ze nakázao (utalványozás) edno million koron za Prekmursko kmetijsko zadrugo, dvé millioni pa za vinicsarszko zadrugo na stajarszkom, kak szo pa volívi minole, je niedna pomócs ne dána z zrokom, da je minister nakázani znesek ne potrdó . . .

* * *

G. veliki 'zupán je zadnjics ev. voditelom oblúbo, ka odszémao vsze vucsíteje za ev. sölé szamo v opítanyom ev. voditelsztva bódo imenüvali. Na i je tak? Rávno té dni szo imenüvali v morávce kath vucsítela brezi vszákoga pítanja. Recs je részan zdrzána . . .

Ismét lóvásárok M. Sobotában.

Prekmurje lótenyésztése az utóbbi években majdnem teljesen a pangásnak indult, mégpedig azon egyszerű oknál fogva, hogy minden eddig bevezetett és ismert piactól, az új határok által elvágattunk. Nagyon természetes, hogy a minimumra apadt kereslet mellett az árak sem felelnek meg annak a nagyságnak, amit a termelő joggal elvárhatna. Ezen a bajon szándékozik segíteni M. Sobotá nagyközség akkor, midőn a már a magyar kormány által annak idején engedélyezett lóvásárokat újra fel akarja eleveníteni, illetve tanácsúlésen a vásárok megtartását elhatározta.

Tehát M. Sobotá nagyközség, talán inkább Prekmurje, mint saját érdekében kötelességének eleget tett. Kérdés most már az, hogy elegendő-e csak ennyi? M. Sobotá előjárósága nemcsak, hogy azáltal hoz áldozatot, hogy a felhajtott lovakért nem fog szedni helypénzt, de hoz áldozatot még nagyobb, s nem saját, hanem Prekmurje érdekében, s ezt értsük meg jól, költséget nem kimélve a legnagyobb propagandát fejt ki. Most már, ha M. Sobotá nagyközség kevésbé saját hasznából, mint inkább Prekmurje lótenyésztőinek javáért képes ily áldozat meghozatalára, akkor nem zárkozhatsz el a lótenyésztők összességétől, hogy a legmesszebbmenő erkölcsi támogatását nyujtsa, hogy ez a vásár a lótenyésztők érdekében fenn is maradjon és viragozzék. Mi kell tehát? Tegye kötelességévé minden gazda, hogy lovát hajtsa el a vásárra még akkor is, ha nem eladó és annyiszor ahányszor ezt a szükség

kívánja, vagyis míg a vásárt mindazok a vevők, kik valaha velünk üzletileg összekötetésben voltak, megszokják. Ha lesz anyag a vásáron és elegendő, a vásár fogja magát tartani.

Meg kell azonban említenünk és ezt hangsúlyozzuk, hogy a hatóságnak épügy, mint a most megalakult lótenyésztő egyesületnek is oda kell hatniok, hogy az idegen kereskedőknek éppúgy szabad legyen itt vásárlásokat eszközölni, mint az itteni egy-két lókereskedőnek. Ezt azonban nem azért kívánjuk, mintha a mi ke-

reskedőink ellen akarnánk dolgozni, hanem mert nálunk Prekmurjében még nincs lóhusszék. Különben pedig ez a kereskedő osztály egész más elbírálás alá esik, mint az, mely számos terményeinknek konkurencialis áron különböző piacokat talál.

Ezeket tartjuk fontosnak megjegyezni, ha akarjuk, hogy a kitűzött cél, mely elsősorban lótenyésztők érdeke, sikerrel járjon. Már tehát e hó 16-iki vásáron legyen ott minden gazda a lovával, akkor az eredmény nem maradhat el.

Létrejött a megegyezés a jugoszláv-magyar tarifakérdésben.

— A jugoszláv delegáció hivatalos kommunikéje —

A jugoszláv és magyar megbízottak szombaton folytatott tanácskozásait a vasúti tarifák kérdéséről. A három nappal ezelőtt újból megindult tárgyalások kedvezően halladnak és az elvi kérdésekben a két bizottság közt már létre is jött az elvi megegyezés azoknak az instrukcióknak alapján, amelyeket a két állam megbízottai konferencia szünete alatt kormányáiktól kaptak. A most létrejött elvi megállapodások alapján a delegátusok most már a részletek tárgyalására térnek át és pár napon belül véget érnek a tárgyalások.

A tanácskozásokról a jugoszláv delegáció szombaton a következő kommunikét adta ki:

A vasúti tarifális kérdésekről naponta folynak a magyar delegátusokkal tárgyalások Avramovicsnak, a közlekedésügyi miniszter helyettesének elnöklété mellett. A tárgyalások a jugoszláv és magyar delegátusok közt kedvezően halladnak és a két bizottság az eddig létrejött elvi megegyezés alapján a tarifális kérdésekben már a következő üléseken megkezdheti a tárgyalást. A legközelebbi ülés febr. 3-án lesz.

Kinevezték az elmozdított Trockij utódját.

A lapok moszkvai jelentés alapján közlik, hogy az elmozdított Trockij helyébe a szovjettanácsok végrehajtó bizottsága Funsét nevezte ki hadügyi népbiztossá. Funsé azok közé a bolsevista politikusok közé tartozik, akik elejétől fogva Besszarabia visszafoglal-

ását követelték és sürgetik a háborút Románia ellen. Ezt a hírt megerősíteni látszik egy rigai jelentés, amely szerint ez utolsó napokban nagyszabású csapateltolások mentek végbe és a cél az, hogy a beszarábiai határon lévő helyőrségeket demonstrációképpen a lehető-

ség szerint megerősítsék.

Az orosz szovjetkormány háborus terveire mutat az is, hogy bolsevista ügynökök az utóbbi időben óriási gabonamennyiségeket vásároltak Csikágóban. A moszkvai kormány leplezni kívánja igazi szándékát és evégből közleményt bocsátott ki, amely úgy szökö, hogy a szovjetkormányok szövetsége a szerződött kedvezőtlen élelmezési viszonyok megjavítása céljából elhatározta, hogy a külföldi fizetőeszközök utolsó készleteit is feláldozza amerikai gabonabevásárlásra, mert csak így veheti elejét az éhínségnek.

POLITIKA.

Kraft németpárti képviselőt egy gyűlés megtartása előtt a nationalisták súlyosan megverték, fejét három helyen betörték, mi miatt operációnak kellett magát alávetnie. Ugyanekkor törték el karját Grassl képviselő társának is. Ez is ugynevezett szabadság. — Pri-bičević közoktatásügyi minisztert az évenként megtartani szokott Szent Száva ünnepélyen, hol a király a királynéval is jelen volt, az egyetemi hallgatók kilütyölték. — Koder demokrata jelöltet Bodoncin tartott gyűlésén a néplelőkte a székről. — Strasser dr. D. Lendavai radikálpárti jelölt erős agitációt fejt ki s kilátásai erősek vannak. — Egy szerb születésű magasabb rangú állami hivatalnok ezeket mondotta: „... ha Ön a radikális szerb pártira szavaz, akkor nem igazi szlovén, hanem vagy magyar vagy magyar. Ha maguk a radikálisokra szavaznak, én a nyakamat adom, hogy két év múlva Pašič Prekmurjét éppúgy eladja a magyaroknak, mint eladta Fiumét az olaszoknak. Pašičnak sem Slovenia sem Hrvatszka nem kell, csak Srbia, Montenegro, Bosnia, Hercegovina és Dalmácia. Jo szloven csak szloven pártira szavaz, radikálisokra pedig csak a madjaronok.” (Érdekes, ha valaki Radičra akar szavazni madjaron, s ha a radikálisokra, akkor is madjaron. Talán a végén Prekmurecnek

A tüdőbetegek szanatóriuma.

Ez a szó: szanatórium, idegen szó, de ma bizonyára alig van olyan ember, aki ne tudná, hogy ezzel a szóval a gyógyítóintézeteket jelölik meg, még pedig leginkább azokat, amelyekben a tüdőbetegeket gyógyítják. Brémer nevű német város alapított először ilyen gyógyítóházat. Maga is tüdővészben szenvedett, magának teremtetette meg ezt az első szanatóriumot ezelőtt 60 évvel. A kísérlet bevált: Brémer teljesen meggyógyult és intézetében még igen sok tüdőbetegnek szerezte vissza az egészségét.

Eleinte nem is igen hitték, hogy a tüdővész gyógyításához elég volna, ha a beteg csupán rendes életmódot folytat, ha jól táplálkozik, ha ügyel a tisztaságra, ha ideje legnagyobb részét a szabadban, jó levegőn, napon tölti, — ami mind a szanatóriumi gyógyításhoz tartozik. Hosszu évszázadokon át az volt a felfogás, hogy a tüdővész olyan csapás, melyen az ember ki nem foghat. Hiszen a leghíresebb orvosok próbálkoztak vele, a legkülönbözőbb patikaszereket esztették ki, de mindhiába: a tüdővést meggyógyítani

nem tudták. A kudarcnak az volt az oka, hogy a gyógyítószer mindig ott keresték, ahol nincsen: állatok különböző váladékaiban, növények kivonataiban, mindenféle vegyszerekben. Brémer doktor azonban nem orvosságot keresett, mert orvossága, vagyis biztosan ható patikaszere a tüdővész gyógyításának nincs és minden olyan hirdetés, amely a tüdővész biztos gyógyítására még ma is különféle szeri ajánl, — kuruzslás. Ha vannak egyes orvosságok, amelyek a tüdővész beteg bizonyos elváltozásait megszüntethetik, azt a beteg állapotához képest csakis a kezelőorvos tudja meghatározni és elrendelni. A nagy hangon hirdetett csodaszerek pedig minden esetben föltétlenül károsak, mert ha nem is mindig súlyosbítják a bajt, de elvonják a beteget attól, hogy bajával mielőbb lelkiismeretes orvoshoz forduljon. Ezalatt pedig csak előbbre halad a betegsége. Magát a tüdővést Brémer módszere szerint lehet csak gyógyítani: jó levegővel, napsugárral, jó táplálkozással, rendes életmóddal, a test edzésével és a szeszes italoktól való feltétlenül tartózkodással. Ma már az egész világon ezzel a természetes gyógyító móddal tudják csak visszaadni a tüdővész beteg egészségét és már

idaig is sok százezerre megy azoknak a betegeknek a száma, akik a szanatóriumokban ilyen módon gyógyultak meg.

A tüdővészések számára berendezett szanatóriumok, vagyis gyógyítóintézetek sok mindenben különböznek a más betegségek gyógyítására való kórházaktól. Ha tüdőbeteg-szanatóriumot keresünk fel, mindenekelőtt azt vesszük észre, hogy messze kell mennünk a várostól, amíg odajutunk. Ennek két oka is van.

Az egyik ok az, hogy a városok levegője poros és füstös, már pedig a tüdőbetegeknek a meggyógyulásukhoz elsősorban pormentes, egészséges levegőre van szükségük. Tulajdonképpen mindenkinek — akár beteg, akár egészséges — ilyen egészen tiszta levegőre van szüksége, mert a poros, füstös tehát egészségtelen levegő gyöngíti a szervezetet és hajlamossá teszi a tüdőt a betegségre. Ezért mindenki helyesen cselekszik, ha — amikor csak lehet — a szabad természetet keresi fel és ott tölti szabad idejét.

A másik ok, amiért a szanatóriumok távol vannak a várostól, az a körülmény, hogy a tüdőbetegeknek gyógyulásuk közte csendre, nyugalomra van szükségük és ezt a városok

zajában nem találhatják meg.

A tüdőbeteg-szanatóriumok java-részt erdők alján épülnek. Régebben azt hitték, hogy csak a fenyves erdő hasznos és ezért akkoriban a szanatóriumokat csak hegyes vidéken, vagy ott építették, ahol fenyőerdő volt. Ma azonban már tudják az orvos, hogy a tűlevelű fák erdejének gyantás illata kellemes ugyan, de azért ez az illat a gyógyulásra különösebb hatással nincsen. A lombos erdő, ha elég sűrű, éppen úgy megfelelő, mint a tűlevelű erdő. Az erdő a szanatórium közelében a szelet tompítja és ezzel együtt a port távol tartja. Az erdő azonkívül a levegőt állandóan frissíti, a betegeknek pedig kellemes sétatellyel szolgál. Sok helyütt az a rossz szokás dívik, hogy a fát kivágják, mihelyt egy kicsit megnőtt. A szanatórium példájából látjuk, hogy milyen nagy buba ez. Mennyi több fát kellene tehát háznunk tájé-kán, az utakon, a közutak és városok belsejében és azok környékén nevelnünk. De neveljünk a háznunk táján pázsitot és virágos kertet is, mert ez színeivel, illatával gyönyörűségünkre szolgál. Innen van, hogy a tüdőbeteg-szanatóriumok épületét mindig pompás pázsit és sok virágültetvény veszi körül. (folyt. köv.)

szavazni sem lesz szabad?) — Románia külföldi tekintélye nagyon meg-ingott. Látszik abból, hogy külföldi kölcsönre még a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tud szert tenni. — A különböző pártok jelöltjei az utolsó

pár napot nagy erőmegfeszítéssel akar-ják kihasználni, erősen szaladgálnak ide-oda, jevarásze azonban igazán hiába. — *Klekl* volt képviselő Črenšov-cei lakásán súlyos betegen fekszik, agitációból nem veheti ki részét.

Glászi—Hirek.

— Tolvajija. Eml. Florjancics, kelnarica v kavarni pri »Kroni«, kak navadno tudi i zdá je nocsno szlůzbo mēla v nocsni od 1-ga na 2-ga v kavarni. Medtem ka je ona szvojo szlůzbo szpunyávala, szo pa neznáni csinitelje na nyéno sztanoványe vdrli i odneszli vsze obltēko, ka je pacs v sztanoványi mēla. Tővajji szo zlomili okno i szkoz tisz-toga szo odneszli vsze nyéno blágo, esce i kuffer. Mogla je pa tő edna véksa organizērana banda biti, ár szo rávno tiszto nocs pri drůgi hízaj tūdi probali i gde nyim je szreca szlůzila kelko-telko odneszli, kakti pri Resko Mihályi, vdvovici Zrinszki, brata Kűhár itd. Med nyimi je nábole odskoduvana tá kelnarca, ki má skodo okōli 10.000 Din. Zandárje szo mocsno zaszeduvanye zacsnoi, da sze csinitelje do'zenējo.

— Zapērti Radičovi agitátorje. Té m. 1-ga szo szi v hoteli »Kemény« hízo vželi gor agitátorje Radičove partáje. Gda szo sze mogōcse nájvarněse csūtili, je zvédla zanyé 'zandermerija, ki je prišla i ji je aretirala i szodniji prekdála, gde szo je zaprii. Eden je dr. Slavicek Mato z Goričan v Medji-murji, ov drůgi je pa »nas« kandidat Tišej tūdi tam z dōma.

— Dohodninszka komissija je t. m. 3-gadeleti zacsēla v preztori okr. dávcsonga oblásztva v M. Soboti. Delo de trpelo 3., 4. i 5 ga t. m. Komissija cení dohōdke i odmeri dohodnino za dávcsongo leto 1924. i resáva apelácije prōti vizsiko odmerjenoj dohodnini za leto 1922 i 1923.

— Nemski pogranični orgáni, kak szmo informērani, pri nasi nisterni trgovcaj v M. Soboti nikakse dáre pobērajo za niksno nemsko prireditev. Csi je tő részen isztina, té nase tiszte trgovce szamo obszōditi moremo, ár je podpērat v prvoj vrszti nase domáce poirēbe du'noszt ravno té trgōvcov, ki bi sze mogōcse zdá ednok szpozábili z-szēbe, nē pa kaksá nemská drůstve, bogvē esce i za kaksí cil.

— Kresmáram naznánye! Kresmárom i vszem tisztim ki bi mogōcse pri gosztinicszrskoj zadrugi kakse delo meli, sze dá naznánye, ka ta zadruga poszle szamo v tjdni ednok i tő szamo vszako szrēdo zvršáva v piszárni v kavarni pri »Kroni«, ali pa v kresmi pri g. Turki v M. Soboti. Obednim sze proszijo vszi tiszti kresmárie, ki szo csanarino (tagdíj) za leto 1923. esce nē plácsali, naj to nemūdoma vsinijo, ovak sze z-térja naszilno.

— V Ljubljani szo orjunási razbili od klerikálcov pod predsiednistvom Stanovnika, gde je velki govor dr.žo dr. Korošec, obdržáni veliki manifestácijski gyűlés v hoteli »Union«. Bilő je na gyűlési okōli 1500 tūdi Razdrēti gyűlés je 'zandermerija razpűsztila, nez-gode je ne bilo. To sze veli »red i rad za szlobodo«. — Pod krála predsied-nistvom je odbor z zacsito države (állam védelmi tanács) gyűlés meo, od steroga je pa, kak vszigdár, tūdi i zdá nē znati ka sze je nanyem sz-koncsalo. Ka je to vážnoga pomēna, je zagvűsno.

— „Államsegély“. Kortesfogások minden módja eszletetik ki a mai vá-lasztások alatt. Szó van ugyanis arról, hogy egy község államsegélyt kap, vagy kapott hídépítésre, melyet egy je-lőlt szerezte volna meg. Hogy a dolog gal tisztában legyünk, a következőkben vagyunk bátrak a dologhoz szólni. Van egy ilyen rendelet ugyan, hogy az anyagi gondokkal küzdő községek, melyek tulkiadásaira fedezetet még a legmagasabb pótdado kivetése mellet se képesek találni, az erre rendelkezésre álló alaphoz a főispán segélyt kiutal-hat. Nagyon természetes, hogy az ily segélyt aztán a többi községek sinylik meg, amelyek adóval hozzájárulnak, de segélyt nem kaptak. Miután azonban az ily segélyt csak a bebizonyítottan szegény községek kaphatják, nyilt kér-dés marad még ezután is, hogy ez a gyorssegély nem-e, mint a mult vá-lasztásokkor a jegyzők segélyét, a pártkasszából adtak. Legyen azonban akárhogy is, arról mégis lehetne be-szélteni, hogy ez az eljárás nem-e a voksokkal való adás-vétel tárgyát ké-pezi s nem-e esik ez a választási tör-vény 94. §-nak büntető rendelkezése alá. Még nagyobb kérdés az, hogy mit szólnak mindehez azok a községek, kiknek még nagyobb szükségük van se-gélyre. Különben pedig örűlünk, hogy jön egy kis friss pénz Prekmurjéba is.

— Szerencsétlenség. Bölec Miklós sülinci gardálkodó jan. 22.-én vala-mit babrált a revolverén s azt oly ügyetlenül forgatta, hogy a töltött re-volver elsűlt, s golyója a közelben álló Kristina leánya bal mellébe furódott. A súlyosan sebesült leányt rögtön or-vosi kezelés alá vették apját pedig le-tartóztatták s a M. Sobotui járásbíró-ságnak átadták. A vizsgálat, hogy nem-e forog fenn bűnügy megindult.

— Eljegyzés. Hirschl Anna és Trautmann Hinko jegyesek, Sunja—Strigova. (Minden külön értesítés helyett.)

— S. K. MURA e hó 1-én este 8 órakor a „Korona“ kávé-házban bucsuestélyt rendez agilis tagja és szertárnoka Legenstein Géza távozása alkalmával, amelyre tisztelettel meghivattak a tagok és sportbarátok.

— Tűz. Mult hó 24-én haj-nalban meggyuladt Turniščén Ter-bocsa István portáján egy kazal szalma, azonban a rögtön meg-jelent tűzoltóságnak sikerült a tüzet elfojtani, mielőtt még tovább terjedhetett volna. — A tűz min-den valószínűség szerint gyujtoga-tásból eredt s gyanu alapján a csendőrség letartóztatta Trebocsa szomszédját Barbarics Istvánt s átadta a dolja lendavai járásbíró-ságnak. A gyujtogatás oka állító-lag korteskedésből származó ellen-ségeskedés.

— Kazánfűtők és gépkezelők! A „Bácsmezei Napló“ című vajdasági

magyar nyelvű lap egy hirt hoz, mely szerint egy ministeri rendelet utasítása értelmében március 31.-éig minden gépkezelő és kazánfűtő bizonyítvány, mely nem az államnyelvén van kiállít-va, az iparfelügyelőségnek beküldendő, ki azt államnyelvű bizonyítványokra cseréli ki. Jövőben csak ily államnyel-vű bizonyítványok lesznek érvényesek. Miután ministeri rendelet Prekmurjéra is kell, hogy vonatkozzon, helyénvaló volna a mi gépészeinknek is ehhez al-kalmazkodni, hogy később ne legyen valami akadály.

— Kazaltűz. Jan. 25.-éről 26-ára virrado éjjel 3 órakor ismeretlen tettes felgyújtotta Vrečsics Iván Szebeborcei lakos 40 keresztnyi szalmakazalját melynek egyrészt a hamarosan ott termett nép megmentett. A nyomozás megindult.

— Csicserin külügyi nép-biztos súlyos beteg. A lapok hírt kaptak Oroszországból, hogy Csicserin külügyi népbiztos álla-pota a szovjetkormány hivatalos közlései szerint nagyon megren-dült. Szó van arról, hogy Csi-cserin három hónapra visszavonul a külügyi népbiztosság vezetésétől.

— Tenyészmén vizsgálat. Mint a já-rási főnökség értesít, a tenyészmének rendes évi szemléje Dolnja Lendaván f. hó 9-én d. e. 9 órakor, M. Sobotában pedig f. hó 10.-én d. e. 9 órakor a Kemény szálloda udvarán fog mege-jtetni. — Tenyészbiák szemléje mar-cius 1-én veszi kezdetét.

— Kivándorlás Észak Amerikába. A belügyminister az utóbbi időben szám-talan hivatalos és magán értesítést kap, melyek csodálatos módon festik le honpolgáraink szenvedéseit, kik felűltek a lelketlen ügynökök azon csábításai-nak, hogy kerülő uton az Észak Ame-rikai Egyesült Államok területére segí-tik őket. Mikor pedig az ügynökök már jól megfizették, az ottani ellenőrző ha-tóságok kényének lesznek kitéve. Az ilyen szerencsétlenségük után aztán hatóságainkat okolják, hogy a hatósá-gok nem világosítják fel őket. Felszō-litunk azért mindenkit, hogy ne űljön fel senki az ily ügynököknek, de fel-kérünk mindenkit, hogy az ily csalō-kat jelentsék be a legközelebbi cse-ndőrséghez, hogy a hatóság munkája így megkönnyíttessen a lélekűfárokkal szemben. (Főispán Maribor.)

— Borsodban és Zemplénben tönkre ment az őszi vetés. Miskolc. A bor-sódmegyei és sátorlajauhelyi gazdasá-gi felügyelőségek pénteken küldték meg jelentésüket a földmívelésügyi minisz-teriumba. Eszerint a jelentés aszerint a két vármegye területén a hó nélküli tél és a száraz fagy óriási károkat okozott. A teljesen abnormis időjárás az őszi vetéseket teljesen tönkretette, előrelátható, hogy a két megye egész területén tavasszal a vetéseket újból fel kell szántani és az őszi vetést tavaszi-val pótolni, hogy így az idei termés mégis biztosítható legyen.

— Oroszországban beve-zetik a méterrendszert. Az orosz szovjetkormány elhatározta hogy Oroszországban bevezeti a méterrendszert. Francia szakértőt hívtak meg, hogy az új rendszer-re való áttérést előkészítse. A szakértő már meg is érkezett Moszkvába és megkezdte az illetékes intézmények és hatósá-gok Instruálását.

Bonyodalmak egy magyar gépgyár jugoszláviai szál-lításai körül.

Évek óta több budapesti gyár, különösen a Láng-gyár, nagy külföldi megrendeléseknek tesz eleget. A gyár elsősorban Ro-mánia és az SHS. királyság ré-szére szállít, Jugoszláviának fő-képen keskenyvágyu vasuti mozdonyokat gyártott a Láng-gyár, nagyszámban. A gyár már eddig száz régi osztrák-magyar tábori vasuti mozdonyt szállított az SHS királyság részére.

A szállítóknak nagyösszegű követelésük volt a jugoszláv kōr-mánnyal szemben, amelyet az részben dinárban, részben ma-gyar koronában tartozott volna megfizetni. Ennek a sok százmil-lió magyar koronára rugó tarto-zásnak a kifizetése azonban a gyár többszöri sürgetése ellenére is állandóan késett, aminek kö-vetkeztében a Láng-gyár beszűn-tette szállításait, noha újból több megrendelt mozdony volt ké-szülőben.

A napokban a budapesti gyár értesítést kapott a beográdi kirendeltségétől, hogy követelē-seinek egyrészt a jugoszláv kōr-mány kifizeti. Ennek következtē-ben a gyár — amely valorizálva követeli régi tartozásait — újból megkezdte az SHS királyság számára rendelt gépek gyártását.

Trztvo. Kereskedelem. Blágo — Áru.

NOVISAD: febr. 4.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 450—490
» » 'Zito—Rozs	» —400
» » Ovesz—Zab	» —400
» » Kukorica	190—265
» » Proszō—Kőles	» —335
» » Hajdina	» 270—320
» » Szenō—Szēna	» —80
» » Graj—Bab csres.	» —400
» » zmēsan—vegyes bab	» —330
» » Krumplici	» —150
» » Len. sz.—Lenmag	» —700
» » Det. sz.—Lőherm.	» 2000

BENKO: febr. 4.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikōv.	Bika	7.	8.- 9.- 10.-
Telice	Űszō	7.	8.- 9.- 10.-
Krave	Tehén	4.	7.- 9.-
Teoci	Borju		11.- 12.50
Szviný—Sertēs			14.— 15.—
Mászt I-a—Zsirl-a.			30.— 38.—
Zmōcsaj—Vaj			20.—
Spē—Szalona			— 30.—
Belice—Tojás 1 drb.			0.75

Pēnezi — Pēnz.

1 Dollár	= D.	60 40
100 Kor. Budapest	= »	0.084
100 Kor. Becs	= »	0.0877
1 Kor. Praga	= »	1.83
1 lira	= »	2.59

Zürichben 100 Din = 8.37½ sfrk

Olvasd a „Mörszka Krajinát“!

Z-ka vrazko szrdo. Naprêplacilo za fr-
ta, leta v domovini: 15 Din. zvûn SHS.,
18 Din v Ameriko 20 Din. Cêna anonc
za 1 cm: med textom i izjave i posziano
1-50 Din reklame 1— mali ogaszi 0-70 Din
i davek. Pri vecskrat popuszt.

Rôkopiszi, kl sze ne szhrânijo i ne vrnejo sze
posilajo:
Reditelszto i oprâvniszto Môrszka Krajina
M Â R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —: —: Postatakarék számla száma 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide
küldendők:
M. Krajina szerkesztôség v. kiadóhivatal
—: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden szerdán Elôfizetési ára
negyedévre beliföldön 15 Dinár, külföldre
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár 1 cm-
kênt: szöveggel és nyiltér 150, rendes
1—, aprôhirdetés 0-70 Din és az illeték
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

**A mezei pockok és egerek,
valamint az ellenök való
védekezés.**

**II. Az egérjárás vége és követ-
kezményei.**

A milyen csodálatos és hirtelen
az egér tömeges elszaporodása, épen
olyan meglepő annak gyors eltûnése.
Az egérjárás néha csak egy, de leg-
többször két, olykor azonban három
évig tart s azután egyszerre végét éri.
Ez a jelenség is köztudomásu s ennek
is meg van a maga sok téves magya-
rázata, holott az helyesen felfogva,
természetes okokra vezethetõ vissza.

Az egereknek ez az eltûnése csak
összel, télen vagy kora tavasszal kö-
vetkezik be. Nem lassu lefolyásu, ha-
nem sokszor egy-két hét alatt vég-
zódik be.

A milyen kedvezõ körülmény az
egér szaporasága a fajfentartás szem-
pontjából, ép olyan baj az rá nézve
akkor, a mikor már tényleg nagyon
nyszaporodott.

A nagy egértömegnek természet-
esen sok táplálékra van szüksége. Az
egér nem ritkán már ôsz elején annyira
letarolja a vetést, rétet, füvet vagy
gyepes helyet, vagy a lucernás tarlót,
hogy alig akad valami, a miből később
táplálkozhatnék. El is fogy hamar a
télire gyûjtött magkészlete. S akkor
eleinte beéri dus nedvü füvel, here és
lucerna megmaradt tarlójával, valamint
a vetéssel is, s ennek folytán nem
marad el annak következménye, a
nagyfoku hasmenés sem, mely csakha-
mar az egerek tömeges pusztulását
okozza. Majd mutatkozik az igazi éhin-
ség is. Hozzájárul ehhez sokszor a
hideg, nedves ôsz, tél: a talaj átázik,
megfagy, a mi az egérnek életben való
maradását igen megnehezíti. És ehhez
hozzá kell vennünk, hogy épen a nagy
szaporodás következtében meggyengül
az egér szívós természete is. Nem ritka
jelenség az, hogy az ember egérjárás
idején a rendes u. n. egérszürke színû
egerek között, világos fakó, vagy épen-
séggel fehér szõrû és piros szemû
egerekre akadjon: ez az egerek albi-
nismusa. Ez a jelenség már a kóros
állapotnak a jele; a bõr s inkább a
szõr festõanyaga hiányzik s az egész
szervezet egészen meggyöngült. Ez az
albinismus mindig jele a vérrontásnak
és kezdete az állat satnyulásának és
elkorcsosodásának. Az utód nemzõinek
nemcsak jó tulajdonságait öröklî, hanem
közeli vérrokonság esetén inkább azok
rossz tulajdonságait és fogyatkozásait
gyûjti össze magában.

Ennek a meggyengült szervezetû
és hiéhezett állatnak most már ott kell
telelnie annak a talajnak a belsejében,
amely keresztül-kasul van furva, mely-
be mindenfelõl behatol a nedvesség és
téli fagy: ilyenkor el kell pusztulnia

nemcsak a fejletlen vagy elsatnyult
példánynak, hanem annak is, amely õl
táplálék mellett nyár derekán egészen
erõtlennek fejlődött ki.

Az egérpusztulásnak azonban még
itt sincs határa. A megviselt egerek
között kiütnek a ragadós betegségek és
pedig annál rohamosabban és annál
nagyobb mértékben, minél inkább meg
van viselve az egértömeg: egyiktõl fer-
tõzódik meg a másik. Ide tartozik az
egértífusz, a melynek bacillusát Löffler
tanár fedezte fel; ilyen talán a Laser-
féle egérvész, ilyen az egereknek
ugyancsak ragadós természetü lépeneje,
valamint az egér-kosz, melyet egy
gomba (Achorion Schoenleinii) okoz s
amely eleinte csak az egér fülét, far-
kát, majd végül egész testét lepi el és
az állat halálát idézi elõ. Ezen raga-
dós nyavalyákon kívül megteszik az
alsóbb rendû paraziták is a magukét.
Az atkák (rühösödés), tetvek száma az
egértömeggel egy arányban szaporodik
az elhullott egérrõl elmenekülnek és
az élõkre huzódnak s így az utóbbiak
annál többet szenvednek, minél töme-
gebb az elhullás.

Az így megdézsmált, megtört
egérjárás vége azután a kanibalizmus,
a létért való küzdelem utolsó jelene-
te. Az erõsebb megtámadja a gyöngébbet,
beteget s mihelyst hozzá fér, még ele-
venen kikezdi és megeszi. Ugyanazt
megteszi az elhullott társával.

A pusztulás és küzdelem vége az,
hogy így azután a nagy, sokszor mil-
liónyi egértömegbõl egy-két hét múlva
már csak néhány erõs egér marad
meg. De ezeknek is meg vannak számla-
lva a napjaik. Mondottuk, hogy az
egér szaporodása elején, szaporodnak
a nagyobb ellenségei. Ahol sok az
egér, oda huzódnak az egérevõ mada-
rak, emlõs állatok: míg sok volt az
egér, válogatni lehetett benne, most,
hogy megfogytak, erõsen folyik a va-
dászlat a megmaradt néhány egérre s
egy-két nap múlva csakugyan vége
van az egérjárásnak.

Ez a pusztulás is természetes.
Ilyen az ma és ilyen volt akkor is,
mikor a római nép az egerek pusztu-
lását Apolló isten perzselõ napsugarai-
nak tulajdonította. De azért, ez az
egyszerû jelenség sok ember elõtt még
most is hihetetlennek látszik. Annyi
bizonyos, hogy szokatlan a jelenség, ha
meggondoljuk, hogy ott, hol pár nap-
pal elõbb hemzsegett az egér, most
egy élõ, de még egy hulla sincs. De
ennek is meg van a maga magyaráza-
ta. Az egerek elhullása és az utolsó
harc föld alatt folyik: 20—30 centimé-
ternyi mélységben vagy még mélyebben
hevernek a nagy egérjárás utolsó jelei
s ott indulnak a végsõ feloszlásnak is.
Ez jól is van így és következménye
nem marad el.

Köztudomásu dolog, hogy az
egércsapásos esztendõ után a fertõzött
földben a termény feltûnõen jól felõdik.

Oka annak, az hogy az egérjárás
(mintegy kárpótlásul a nagy vesztesé-
gekert) legalább is egy gyenge trágyá-
zással felér. A sok felbomlott egér
hulla, a sok ezer meg ezer egérrõl
származó ürülék, tönkre rágott és el-
rothadt növényi rész, mind a föld
termõerejét növeli. Azután a föld any-
nyira át van lyukasztva, hogy majdnem
egyenlõ értékû egy szántásokozta talaj-
porhanyitással: ilyen trágyás jó föld-
ben, noha jól terem is a vetett vagy
ültetett növény, mindazonáltal az elve-
szett esztendõ és anyagi haszon ezen
a réven nem igen térül meg.

(Folyt. kõv.)

— Talált kézigranátok. Az elmúlt
pénteken, azaz jan. 23-án az iskolá-
ból M. Sobotából hazamenõ iskolás-
fiuk a fácsnos meletti Lendvaparton a
bozótban nyolc darab kézigranátra
akadtak. Eg/ arra menõ idõsebb em-
ber figyelmeztetésének köszönhetõ csak,
hogy a gyerekek letették a gránátokat
különben még szerencsétlenség történt
volna. A gyerekek jelentették a cse-
dõrségnek, kik a nyomozást megindi-
tották, hogyan kerültek oda a gráná-
tok. Érdekes, hogy a nép már külön-
bözõ jóvendõléseket fûz a talált grá-
nátokhoz.

K oddaji

je: eden v dobrom sztáni bodõcsi 6
HP MÁV lokomobil; edna completa
gáterzaga na edno 'zago; edno, za
pogon mlina, vodno kolõ z 'zelezno-
zobcatnov predstâvov eden 5 m dûgi
6 cm kusztî transmission z lézicsami
(csapâgy) i trijé konis zobcatne kolé
pri MIKOLA LAJOS mlinari v Bodonci.
Vecs sze lêko zvê pri: KOZIC IVAN
masinsloszari v M. SOBOTI, Lendav-
szka ceszta.

**Egy jobb házból való
fiu és leány
azonnal felvétettik
Prekmurska Tiskarnában.**
(szi o v é n nyelv megkivántattik.)

CASINO ČAKOVEC
otvoreno dnevno 21. uri
PISTOLET (ROULETTE).
TABARIN
u Grand Hôtel Zrinjski. Brzo solidna postrežba.
Cijena solidna. RAVNATELJSTVO.

SPORT.

Pomladanska prvenstv. no-
gometne tekme S. K. "Mura,"

LNP je izžrebal sledeč: tekme
v pomladanski sezoni:

II razred mariborsko
okrožje.

22. marca v Mariboru:
MURA—SVOBODA

19. aprila v M. Soboti:
MURA—PTUJ

21. maja v M. Soboti:
MURA—MERKUR

Semifinale zmagovalcev se vrš
dne 7. junija v Celju ali Ptuj
finale dne 14. junija v Ljubljani

Vsi klubi so opozorjeni, d
se bo v primeru sirove igre na
strožje postopalo proti krivcen
zato naj klubi opozorijo svoj
igralce na ta opomin.

Tekma za podsavezni pok
za prvi termin: se vrši dne 7
junija med MURA—PTUJ

O d b o

Pérje

goszecsse i flamovina, szlatina sze vszi
dár po fál cêni dobi pri:

SCHÖNTAG ADOLFI

M. Soboti v dvoriseci Fliszarove kresm

Sztára hramba

escse gorsztojécsa, dobra za kume
cimper ali za cigeo 'zcati, sze po
cêni oddâ pri: FRANKO IVANI (koll
v Puconci.

Oddâ sze nyiva

v Černelavci, blâzi 2½, máliva plû
(Kreftova) po fál cêni. Zavûpnik
Kûhâr János kresmâr v Puconci.